

ТУСПӐХ

НУРЛАТ РАЙОНӐН ОБЩЕСТВАПА ПОЛИТИКА ХАҫАЧӐ
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА НУРЛАТСКОГО РАЙОНА

Хаҫат 1931 ҫулхи июлӑн
9-мӑшӑнче тухма пуҫланӑ.

129 N
(4698)

1998 ҫулхи ноябрь (чӑк)
уйӑхӑн 13-мӑшӑ, эрнекун

Палӑртмӑ
хакна.

"Эсир - районӑн ылтӑн фончӑ"

Ноябрӑн 7-мӑшӑнче ҫамрӑксен центрӑнче хулапа район администрацийӑн пуҫлӑхӑ хутшӑннипе ертӗҫӑсем пулӑ ҫынсемпе, район активӑне - уйӑн ылтӑн фончӑне "Пётӑм чултан" тӑлпулу иртрӑ.

Ку тӑлпулу мана ӑслӑ ватӑ мучи ҫинчен калакан халапа аса илгерчӑ. Астӑватӑр-и? Тахҫан ӑлекех пӑр патшалӑхра ватӑ мучисене 80 ҫула ҫитсен вӑлерес йӑлана йышӑнӑ. Анчах та пӑр хастар ҫамрӑк мӑн пулсан та хӑйӑн ашшӑне вилӑмрен ҫӑлса хӑварма шут тытӑ. Ӑна чылай тӑрӑслев иртме, йыварлӑхсене ҫӑтса ирттерме тӑр килӑ, ҫак историйӑн телейлӑ вӑҫӑн пӑлгерӑшӑ вара ҫапла: ҫӑршыва ҫамрӑк та вӑйлӑ алӑсем ҫӑҫ мар, аслӑ йӑрӑн представительӑсен ӑслӑ шухӑшӑсемпе опычӑ те кирлӑ...

ҫак ӑслӑ шухӑш ҫамрӑксен центрӑнче район пуҫлӑхӑ Ф.С.Сибатуллин районти аксакалсемпе тӑл пулнинче тӑп вырӑн йышӑнчӑ. Хӑнасем хӑйсене нумай кӑттермерӑҫ. Вӑсем хӑйсен вӑхӑтӑнче Тӑван ҫӑршыва хӑтӑлесе хӑюлла кӑрешнӑ, кайран вара парти хушнинче хӑйсене шанса панӑ учасокра халӑхӑн интересӑсене мала хурса тӑр кӑмӑлла вӑй хуна аслӑ ӑру представительӑсем, ҫак сехете кӑтнӑ кӑна тейӑн. Акӑ пӑрремӑш ретре хӑй вӑхӑ-

тӑнче Раҫсей Федерацийӑн шайӑнче потребкоопераци "командирӑсенчен" пӑри пулнӑ Салих Сайфуллин Идиатуллин, вӑтӑр ҫула хӑн районти финан-

сем, пӑхӑр-ха, епле хитре эсир!", ун хыҫӑн Г.А.Мокоева па М.Д.Кархалева, ҫулсем иртнине пӑхмасӑр хӑйсене илемне ҫухатманскерсем, тата ытисем

пайӑн заведующийӑ пулнӑ Х.С.Рахимов, райсоветӑн план пайне ертсе пынӑ К.Е.Калмурзин. Вӑсен хыҫӑнче - председатӑлсен корпусӑ - хуҫалӑхсене палӑ ертӗҫсем пулнӑскерсем: С.С.Гафуров, М.И.Щербаков, П.И.Ильин, Х.К.Калимуллин, Н.И.Маслаков, М.М.Мифтахов, З.Ш.Бильданов. К.В.Изотова зала кӑрсе ветерансене саламланӑ май ҫапла каларӑ: "Яш-

кӑчӑҫ. Пурӑ 30 ҫын ытла - питӑ ӑслӑ та пултарулласкерсем, хӑйсене вӑхӑтӑнче вӑсем питӑ палӑ пулнӑ. Ҫавӑнпа та район администрацийӑн пуҫлӑхӑ Ф.С.Сибатуллин вӑсене саламласа, тӑрӑс палӑртрӑ: "Эсир - хулапа районӑн ылтӑн фончӑ". - Сирӑнпе тахҫанах тӑл пуласӑнчӑ. Халь акӑ шӑп сирӑн авторитӑт кирлӑ вӑхӑт ҫитрӑ, мӑншӑн тесен ҫӑршывра экономика кӑна мар, политика

кризисӑ те пырат. Унтан Фатих Саубанович республикӑри, районти экономикапа социалӑ пурнӑҫ шайне сӑнласа пачӑ. Нурлат паян тухӑслӑ ӑҫлесе пурӑннине цифрӑсемпе фактсем илсе кӑтарта ҫирӑплетрӑ. Малашне, тӑрӑ вӑл, Зузеевӑри нефть ӑҫлесе хатӑрлекен завода, Тӑрнеҫри спирт заводне шанса тӑратпӑр. Агропромышленность комплексӑнче пыракан реформӑсем ҫинчен уйрӑм мӑнкӑмӑллӑхпа каларӑ, ҫаплах пирӑн район ку енӑпе чылай регионсемшӑн малта пыракан опыт ыҫкулӑ пулса тӑрат тесе хуҫса хучӑ. Паллах, паян ҫак тӑл-

Ял паттарӑсем Хуҫанта пухӑнаҫҫӑ

Ноябрӑн 14-15-мӑшӑсенче Хуҫанти "Батыр" Физкультура суртӑнче ял хуҫалӑхпе апат-ҫимӑҫ министрствин Спорткомитетпа тата Агӑлҫи халӑхӑсен Федерацийӑне пӑрле наҫи кӑрешӑвӑпе ӑмӑртусем ирттерет. Унта районсенчи ялсенчи кӑрешӗҫсем ҫӑҫ хуҫшӑнчӑ. Кӑрешӗ 60, 70, 80, 90, 100 килог-

рамлӑ тата йывар виҫе категорийӑсемпе пулӑ. 50 ҫултан иртнӑ ветерансем икӑ виҫе категорийӑнче (90 килограмм тата ытларах) кӑрешӑҫ. Ӑмӑртусене хуҫшӑнма ноябрӑн 14-мӑшӑне ҫитмелле. 11 сехетрен тытӑнса 13.00 сехетчен - мандат комиссини иртессе, виҫӑнессе, 14.00 сехетре ӑмӑртусем тытӑнаҫҫӑ.

Ӑшшӑн саламлатпӑр!

Тутарстан Республикин Президентӑн Указӑпе "Лениногорски тампонаж ӑҫӑсен управленийӑ" ОООН Нурлатри филиалӑн начальникне Танзил Кабирович Мусина "Тутарстан Республикин тава тивӑҫлӑ нефтяникӑ" хисеплӑ ят панӑ.

Тутарстан Республикин Президентӑн Указӑпе "Татнефтепром" ОАОН Зузеевӑри нефть промыслин начальникӑн ҫумне Валерий Алексеевич Николаева Тутарстан Республикин Хисеп грамотипе наградаланӑ.

* Кӑрӑшӑ республика хыпарӑсем

Мускаври ҫӑвашсен пухӑвӑ

Юпа уйӑхӑн вӑҫӑнче Мускаври "Баку" кинотеатрта ҫӑваш диаспорӑн пухӑвӑ иртрӑ. Ӑна Ҫӑваш Республикин патшалӑх суверенитетчӑ ҫинчен калакан декларацине йышӑнӑранпа 8 ҫул ҫитнине халалланӑ. Ҫӑваш Республикин Президентӑн Раҫсей Федерацийӑн Президентчӑ ҫумӑнчи яланхи представителӑ Г.С.Федоров ҫак декларацин пӑлтерӑшӑ ҫинчен каласа панӑ. Г.С.Федоров Мускаври ҫӑвашӑсене ял ҫыннисен кӑҫалхи ҫитӑнӑвӑсем ҫинчен пӑлтернӑ. Пухӑннисем массӑллӑ

информаци хатӑрӑсенчен пирӑн республикӑри типӑ санталӑка пӑхмасӑрах, лайӑх тухӑҫ туса илнине малтанах пӑлнӑ. Пухура ҫавӑн пекех обществӑн палӑ деятелӑ, тата ученӑй А.Хузангай 50 ҫул тултарнине палӑ тунӑ. Мускаври наци-культура автономин тата Ҫӑваш Енрен тухнӑ ветерансен канашӑн ӑҫнехӑлне йӑркелессе ҫыхӑннӑ ыйтусене пӑхса тухнӑ. Юлашкинчен Виктор Петров ертсе пыракан Кулаш театрӑ икӑ спектакль лартса панӑ. **В.КУЗНЕЦОВ.**

Ҫӑмӑллӑхсене анлӑлатнӑ

Раҫсей ҫул-йӑр министрствин аслӑ школсенче тата техникумсенче вӑренекен ҫамрӑксене ҫугун ҫулпа ҫӑрӑнӑшӑн паракан ҫӑмӑллӑхсене анлӑлат-

нӑ. Малашне асӑннӑ ҫамрӑксем ҫул ҫӑрӑмелли ҫӑмӑллӑхсемпе авӑн уйӑхӑн 1-мӑшӑнчен тытӑнса ҫертме уйӑхӑн 30-мӑшӑ таран уҫӑ курӑҫ.

Хаҫат ҫыранакансене пӑлсе тӑма

1999 ҫулхи пӑрремӑш ҫур ҫула районти тухса тӑракан "Дуслык" ("Дружба", "Туслӑх") хаҫата ҫырантарасси октябрӑн 1-мӑшӑнчен пуҫланат. Хаҫат хакӑ - 25 тенкӑ те 20 пус; Аслӑ Отечественнӑй вӑрҫа хуҫшӑннисен тата инвалидсен, Афганистанра пулнӑ воин-интернационалистсен, ЧАЭС аварие пӑтернӑ ҫӑре хуҫшӑннисен 50 процент кӑна тӑлемелле (ҫирӑплетекен документсем пулсан).

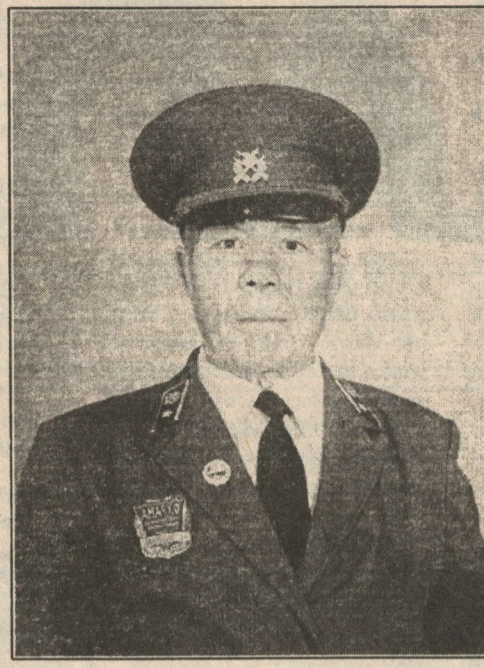
Ҫапла, хаҫат ҫырантаракан малалла пырат, ҫырантаракан пунктсене васкӑр.

Чиешне лесничествин егерё, ТР вәрман хушаләхән тава тивёслё ёсчёнё Василий Сергеевич Варламов сакан пек калама юрататъ: "Сунар этемпе сүтсанталәк хутшанәвёсене тёрёс палартатъ. Сунар пулмасан сүтсанталәк шайлашавё пётет, апла пулсан васкавлә мерәсем йышанмалла". Унна пёр сәмахсәр килёшмелле. Хайён 70 сүлөнчен 30 сүлне вәл - вәрмансә, 20 сүлне егерь пулса ёсленё вёт. Вәл тахсанах пенсире ёнтё, сәпах та хайне сывә та сирёп туятъ, чи кирли вара - унан пысәк та пуян опычё, вәрман тата унта пурәнакансем синчен лайәх пёлни, сәксем вара унан ёсёнче питё кирлө пахаләхсем. Тутарстан вәрман хушаләхән управленийё йна 3000 гектар вәрмана та 200 гектар синчи шив-шура (Сарәман юханшывё тата күлөсем) пәхса тәма шанса панә.

* Этем тата сүтсанталәк

Вәрман пусләхё

Пёр егерь сёс сакан пек пысәк территорияе тёрёслесе тәма пултарайманни паллә ёнтё. Вәл хайсен ирёкёпе пулшакансемпе ёслет - сунарсәсем, вёсем егерь патёнче учётра 60 сынна яхән таратъ.

Егерён тёп задачи - шанса панә хушаләхра чёрё тата чёрё мар сүтсанталәк шайлашуллә тытса тарасси. Кунта вара егерь пусарулахёнчен, сүтсанталәк запасёсем ан чакчёр тесе ёсё йёркелеме пёлнинчен нумай килет. Акә, тёлёхрен, шыв кайкёсене ёрчеме мёнле условисем тәваçсё. Хушаләхра күлөсем сителёклё вёт. Егерьпе сунарсәсем кёркунне бульдозер тара тытса

суркунне шыв юкса ан кайтәр тесе күлө йёритавра тәпрана сёкелёсё. Күлөсене шыв тулатъ, унта кайкә кәвакәсем, кайкә хурсем йәвасем савәраçсё, акәшсем те апат тупма пулгараçсё. Мён тәваçсё тетёр эсир? - тет Василий Сергеевич, - браконьерсем шыв юхма канав чаваçсё, пулә тытма серепе лартаçсё, пулә вара

не валли апат хатёрлесёсё - тырә каяшёсем, кәшман, сёрулми. Хир сынисем сипле сивёрен пытанса хәмәшпә шурләхлә, тарән варсенче хёл қаçaçсё, унта вёсем хәмәш тымарёсемпе тәранаçсё. Хёлле апата сунасемпе илсе тухса палартнә вырәнсене салатаçсё. Суркуннепе кёркунне сырашсене тәвар сапса

параçсё. Егерьпе йна пулшаканёсем кашкәрсене целемесёсё. Сак тискер кайаксен кётёвё хёл қаса ку вырәнсенче 10 таран сәмрәк пәшине, хир сынисене, хир качакисене пётернё. Сәпла, хальхи вәхәтра Варламов вәрманләхёнче кашкәрсем сук, урәх сёртен килсе леккелекеннисем пулсан сёс.

Сүлөвёссем пур вара. Василий Сергеевича эплё тахсанах пёлетёп, вәл вәрман хуралци пулса ёсленёренпех. Ун синчен сәпла калама пулатъ: сунарсә пулса суралнә.

Хастар, канәсәр, сав вәхәтрах питё тимлө. Сүтсанталәк яланах юратнә, хакланә, вәрмана тата унта пурәнакансене лайәх пёлет, сунарсә кайсан яланах телейлө, нимён те тытайман пулсан та. Ырә суннипе тата уса кәмәллә пулнәшән ун патне сынсем туртәнаçсё. Ентешёсем ун синчен сәпла калаçсё: "Варламов аслә, унан чунчөри таса. Йна юратмасәр пултараймастән". Аста сунарсән Василий Варламован вәрман тата унта пурәнакансем

умёнчи тивёсё асәрханмасәр юлман. Йна "Патшалах вәрман хушаләхне сыхлас телёшпе лайәх ёсленёшён" палләпа виçё хут наградаланә. Йна ытти сунарсәсем те хисеплесёсё. Браконьерсене вара унан ячё хәрататъ, вёсене вәл шеллемест.

Варламов егерён мәшәрё - Тамара Александровна упәшкипе пёрле 12 сүл хушши вәрман хуралци пулса ёсленине нумайәшё пёлмесёсё те пулө. Хёрапәшән сәмәл ёс мар! Сәпах вәл мәшәрне унан пусарәвёсенче ялан пулшә пынә. Ашшё-амәшён ёсне виçё хёрё те хакланә, халё вара сүлла мәнукёсем килёсёсё - вёсемшён чи пысәк саванәç.

В. КОМОЛОВ.

Сәпүкерчөкре: акә вәл Чиешне лесничествин хәюллә егерё В.С.Варламов. Василий Сергеевич 70 сүлхи юбилейе тата вәрмантә ёслеме тытәннәранпа 50 сүл ситнипе саламласа, ырләх-сывләх, чун-чөре хастарләхё сунатпәр. Малалла та сәпла пул, вәрман пусләхё!

Редакци почтинчен

Медицина ёсчөнёсене тав

Пурнәсра мана чылай хура-шур курма тиврө, анчах та ватәлнәсем чирсем аптратсах ситерчёс. Халь вёсем манән "пуххипех", савәнпа та медицина ёсчөнёсенчен пуләшу ыйтма тёр килет. Кәсал та акә поликлиника, участокри врач патне кайрәм. Тамара Васильевна Пермякова ялан питё тимлө, ырә кәмәллә, Любовь Михайловна Алифанова медсестра та савәнпекех. Вәл вәтәр сұлтан сёс иртнө-ха, 1983 сұлга Ульяновск хулинчи медицина училищине пётернө, Нурлатра вара 1986 сұлтанпа вай хуратъ. Мана ингёкисем сырса пачёс, анчах та больницәна сүреме тёр килмерё: Любовь Михайловна хай пыратчё. Түрех курәнәт, питё тирпейлө сын. Хайён ёсне те лайәх пёлет. Турә сывләх патәрчё йна! Пире пулшакан медицина ёсчөнёсене пурне те сирёп сывләх, телей сунатпәр.

А. КУЗНЕЦОВ.
Нурлат хули.

Пирён аслә аппа, Гульзиган нумаях пулмасть 63 сүл тултарчё. Камтәр сәпла калё: "Вара мён, суралнә кун кашни сүл пулатъ". Пирён аппан суралнә кунсем вара пирёншён йывәр ачаләх тапхәрёсене аса илнипе паләрса тарәсёсё.

... Пирён атте фронтра вилсен, аннен эфир, тәватә ача пулнә. Чи асли - аппа. Савәнпа та йна ёсне те, хуйхине те, нушине те аннепе пёртан тусме тивнө. Эфир, кёсённисем майёпен үсрёмёр, шул пётертёмёр. Халь те астватәпәха: эфир пурәнакан Вәтам Чаллә ялөнчен эфир шулта вёренекен Кислев ялне суран та, ла-

шапа та апат-симёс. илсе пыратчё. Вәтам шулта вёренсе тухнә хыс-

сән кёсён шәлләм Ислам медицина институтне пётерчё, Саимя - медицина училищине. Кунта та аппа пулшакан пулмарё, пире вёрентсе кәларса ура сине таратас тесе хушаләхра вай хучё. Хёлле путексем пәхатчё, сұллапа кёркунне сахәр кәшманён уённе ёслетчё. Кёсённисене ура сине таратнә хысән сёс вәл хайён синчен шутлама вәхәтупрө: ятарлә курс

пётерсе обществәлла апатлану предприятйөнне ёслеме пусларё, ёс ветеранё ята илме тивёс пулчө, тивёслё канәва та унтанах кайрө.

... Халь пирён анне те сук ёнтё. Анчах та час-часах пурнәсри тёрлө ларутәрура - савәнәс е хуйхә, канаш кирлө-и е пуләшу-и, эфир, тәвансем аппа патёнче пусртәнаптәр. Савәнпа та унан суралнә кунёсем пирёншён сөмье уявё пулса тарәсёсё. Пирёншён хайне шеллеменшён эфир хамәр аппана мён виличчен тав тәватпәр. Сирёп сывләх, телей сана, Гульзиган аппа!

С. ГАНИЕВА,
Нурлат хули.

* Ашшё-амәшёсем пәшәрханасёсё Урамсенче тёттём

Хисеплө редакци! Сирён пата чугун сүл поселокөнчи 8-мөш номерлө шулта вёренекенсен ашшё-амәшёсем сыраçсё. Ёс акә мёнре. Пирён 5-6 классенче вёренекен ачасем иккёмөш сменәра вёренесёсё. Занятисем 17 сөхет иртсен сёс, урамра тёттёмленсен, вёсленесёсё. Шулу сывәхөнче - Калинин тата Красноармейская урамёсем тарәх Молодежная урамне сити юасем синчи хунарсем сүтат-

маçсё - сунса кайнә пулас. Анчах та вёсене уләштармаçсё. Эфир хамәр ачасемшён пәшәрханатпәр, хирёс кётсе илес - хамәр ёсре. Пирён микрорайонта мёнле кәна сын сүремест вёт, килсёр йтәсем те сителёклө. Савәнпа та эфир вырәнти службәсене сак факта тимлөх уйәрма ыйтатпәр, малашне "тёттём" уйәх - ноябрь вёт-ха.

Ашшё-амәшёсен ушкәнё ятёнчен СЕРГЕЕВА.

ПИРЁН АЧАСЕНЕ ПУЛӘШӘР

Хисеплө редакци! Сирён патәра хулари 1-мөш номерлө вәтам шула сүрекен ашшё-амәшёсем сыраçсё. Пирён ачасем иккёмөш сменәра вёренесёсё, киле тёттём пулсан сёс таврәнаçсё. НГДун администраци сурчө сывәхөнчи сүл пәрәнса кайнә сёрте машинәсем питё нумай сүреçсё, тимлө пулмасан машина айне те лекме пу-

латъ. Хула влаçсөсем сак вырәнти ытәва татса параймёс-ши? Светошула сүрекен ашшё-амәшёсем сыраçсё. Пирён ачасем иккёмөш сменәра вёренесёсё, киле тёттём пулсан сёс таврәнаçсё. НГДун администраци сурчө сывәхөнчи сүл пәрәнса кайнә сёрте машинәсем питё нумай сүреçсё, тимлө пулмасан машина айне те лекме пу-

Ашшё-амәшёсен ушкәнё.

Тепёр ыйтәва татса панә

"Сельхозтехника" микрорайонёнчи суртсене начар хутса ашәтати пирки эфир пёрре мар сырнә ёнтё, ку вәл сак микрорайонта пурәнакансемшён сёс мар, ытти предприятисемпе организацисемшён те йывәрләх пулса тәчө. Хальхи вәхәтра сак ыйтәва тинех татса пани синчен пёлгерме васкатпәр: пур суртсене те тенё пекех, машинәсем туса кәларакан завод котельнайё, сүтсанталәк

газёпе ёслекенскер, хутса ашәтатъ. (Ытти ёсене те вёслесёсё ёнтё). Кун пирки пире сак микрорайонта пурәнакан Л.Н.Коростелева пёлгерчө. Сак ыйтәва татса пама пуләшнисене, чи малтан хула, сәплах ашәсечёсен ертүсисене, котельнай мастерне Х.Г.Тагирова, сурт-йёрпе коммуналлә хушаләх управленийён тата "Сельхозтехника" АО ертүсисене вёсем чун-чөререн тав тәваçсё.

Редакцие шәнкәравлаçсё

